

ВЕКТОРНИЙ НАПРЯМ «ВЕКТОРА»

Під час робочої поїздки у зону відчуження і зону безумовного (обов'язкового) відселення Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко не випадково побував на будівництві комплексу виробництва по дезактивації, транспортуванню, переробці та захороненню радіоактивних відходів з території, забруднених наслідком аварії на Чорнобильській АЕС (кодова назва «Вектор»). Адже, власне, від уведення у дію пускового комплексу цього об'єкта залежить і виведення з експлуатації ЧАЕС. «Саме будівництво інфраструктур, таких, як «Вектор», котельні, вирішення проблем Славутича і гальмують закриття Чорнобильської атомної» — підтвердив на прес-конференції глава уряду.

Кореспондент «Вісника Чорнобиля» зустрівся з генеральним директором Державного спеціалізованого підприємства «Техноцентр» Володимиром ТОКАРЕВСЬКИМ, виробничий підрозділ якого нині здійснює нагляд за будівництвом, а в майбутньому буде експлуатувати об'єкт з переробки і поховання радіоактивних відходів.

— *Володимире Васильовичу, з якою метою і коли було розпочато спорудження одного з найбільших сховищ радіоактивних відходів у Європі?*

— Постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня минулого року затверджено Комплексну програму поводження з радіоактивними відходами. Цією програмою визначено, що головним завданням щодо поводження з РАВ, які утворилися внаслідок Чорнобильської ка-

радіоактивних відходів.

Будівництво комплексу задумувалося ще у 1987 році урядом СРСР. Першим етапом будівництва об'єкта виробництва передбачалось захоронення радіоактивних відходів у приповерхневих сховищах двох типів. До реалізації проекту було залучено ряд спеціалізованих наукових і виробничих організацій колишнього Союзу. З відомих причин ці роботи в запланованих обсягах не виконувалися, а потім взагалі були призупинені. Лише у березні 1998 року було розпочато будівництво першої черги комплексу виробництва «Вектор» і ведеться зараз відповідно до «Робочої програми будівництва пускового комплексу виробництва по дезактивації, транспортуванню, переробці та захороненню радіоактивних відходів з території, забруднених внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС», зат-

тість спорудження пускового комплексу становить 55 мільйонів 892 тисячі гривень. Але, на жаль, графіки проектно-пошукових та будівельно-монтажних робіт минулого і цього року не виконуються у зв'язку з недостатнім фінансуванням. Наприклад, у першому кварталі планувалося одержати 4 мільйони, які будівельники у змозі освоїти, а одержали лише 400 тисяч гривень.

— *У вашому робочому кабінеті видно схему-карту будівництва «Вектора» і багато цифр під двома прапорами — України та Європейського Союзу. Чи надходить якась допомога від цієї прес-тижньої організації?*

— Дійсно, за тими зобов'язаннями, які прийняла наша держава у зв'язку з виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС і з тією допомогою, що останнім часом почала надходити від «Великої сімки» та Європейського Союзу, частина коштів повинна бути вкладена у будівництво сховища. Адже на «Векторі» генеруватимуться радіаційні відходи, котрі будуть вилучені із станції. Україна, згідно з договором, повинна спорудити інфраструктуру об'єкта. Незалежно від кількості сховищ ця інфраструктура найближчим часом повинна бути збудована. Лише після цього ми можемо нарозумувати будівництво і вводити в дію стільки сховищ, скільки потрібно. Загалом за два роки будівельники повинні освоїти понад 30 мільйонів гривень. Адже пусковий комплекс — це зобов'язання України, а не міжнародний проект. Зарубіжні країни, а точніше Комісія Європейського Союзу, профінансують будівництво сховищ. За попередніми даними, КЕС уже готова вкласти понад 5 мільйонів ЕКЮ.

Після пускового комплексу ми маємо запустити «євросховища», як ми їх називаємо, що

фінансуватимуться нашими зарубіжними партнерами. Залишилось продовжувати паралельно працювати над створенням на об'єкті «Вектор» сховищ для центру переробки і захоронення.

— *Тобто, це будуть ті сховища, що приймуть перероблені відходи діючого третього блока Чорнобильської станції?*

— І не тільки. Обсяги радіоактивних відходів, які дозволить прийняти об'єкти першої черги комплексу, мають становити 533,6 тис. куб. м. Захоронення буде здійснюватися в приповерхневих сховищах двох типів. Сховище першого типу планується для захоронення відходів у залізобетонних контейнерах із загальною обсягом кожного 9800 куб. м. Сховище другого, модульного типу, призначається для захоронення відходів навалом. Його обсяг — 9420 м³. На базі першої черги комплексу «Вектор» планується створити центр переробки та захоронення РАВ, потужністю 4 мільйонів куб. м. Це означає, що практично усі радіаційні відходи, що є сьогодні на території України: у зоні відчуження, на всіх атомних станціях, об'єкті «Укриття», спецкомбінатах у Дніпропетровській, Донецькій, Київській, Одеській, Харківській областях, — будуть сюди перевезені і надійно заховані. Скажу відверто, як спеціаліст, лише після цього Україна зтігне з повною безпекою радіаційну безпеку навколишнього середовища. У цьому головна мета створення найпотужнішого у Європі комплексу захоронення радіаційних відходів.

— *А рівень безпеки персоналу та захисту доквілля під час експлуатації «Вектора» відповідає тим вимогам?*

— З цього приводу немає

Група будівельників ВАТ «Чернігівбуд» (у центрі — голова правління ВАТ Анатолій Красний).

ніяких причин для хвилювання. Майданчик комплексу розташований за 11 кілометрів на південний захід від ЧАЕС, заздалегідь там проведена повна дезактивація ґрунту. При похованні РАВ у залізобетонних контейнерах основним ізолюючим бар'єром є верхній та нижній сорбційні шари. Додатковими заслонами є залізобетонна плита основи сховища та верхній шар ґрунту обвалювання. При похованні радіаційних відходів у сховищах другого типу основними бар'єрами є залізобетонні стінки, перекриття модуль (товщина 500 мм), днища модулів (товщина 700 мм), верхні та нижні сорбційні шари. Додатковими бар'єрами є основа під модулями. Пошарове ущільнення РАВ глиною, фіксує покриття великогабаритних РАВ та верхній шар ґрунту обвалювання.

— *Володимире Васильовичу, складається враження, що той застій, котрий виник в останній період під час будівництва важливого стратегічного об'єкта для України, буде подолано. Цьому підтвердженням приїзд на «Вектор» і знайомство з його будівництвом глави уряду Віктора Ющенка. Які проблеми хвилюють зараз вас найбільше, як головного замовника і керівника експлуатації об'єкта в майбутньому?*

— Сьогодні для нас головний «будівельний матеріал» — гроші. Якщо вони надходять з державного бюджету у такій кількості, як за перший квартал поточного року, то ми «Вектор» не збудуємо за двадцять років. До чого це призведе? Не лякати нікого, але ж

усім нам відомо, що радіонукліди мають властивість розчиратися. У такому стані вони потрапляють у ґрунтові води, звідти розповзаються по всій Україні. Друга заковика, що виникне зі сповільненням будівництва, не зможемо у потрібному темпі виводити із експлуатації Чорнобильську АЕС. Якщо ми її зупинимо цього року, то вже через 3-4 роки у повному обсязі надходитимуть звіди радіаційних відходів. Де їх приймати? Тоді «Вектор» доведеться будувати в авральному порядку, що позначиться і на якості споруди, і на бюджетному вкладі держави. Найближчим часом виникне також проблема з пунктом захоронення радіаційних відходів «Буряківка», котрий майже переповнений і не зможе приймати РАВ як із об'єкта «Укриття», так і зони відчуження у цілому. І, нарешті, будівництво і експлуатація «Вектора» дасть змогу влаштувати тут вильний персонал ЧАЕС, у деякій мірі вирішити соціальну проблему міста Славутича...

Слід пам'ятати, що будівництво потужного комплексу поховання радіаційних відходів — це не лише прерогатива Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Потрібно, щоб у державному бюджеті цей важливий для України стратегічний об'єкт ішов окремим рядком. Без заради навіть із тих виділених невеликих коштів враховується ПДВ. Це ж не прибуткова споруда, а всесдержавна будова.

Розмову вів Микола БАРСЬКИЙ. Фото Миколи ВАРЧИНОГО.

«Вектор» буде споруджено — є надія. І будмайданчик ожив.

тастрофи, є мінімізація їх шкідливого впливу на довкілля. Основним стрижнем у цьому повинен стати науково-виробничий комплекс «Вектор». Адже головним його призначенням є запобігання розповсюдженню за межі зони відчуження радіоактивних речовин, створення передумов для зняття з експлуатації ЧАЕС, перетворення об'єкта «Укриття» в екологічно безпечний стан. Адже неможливо все це зробити, коли не буде місця для зберігання і захоронення

вердженної Міністром МНС України Василем Дурдинцем 26 травня 1999 року. Перед цим наше спеціалізоване підприємство «Техноцентр» отримало ліцензію Мінекобезпеки на будівництво цього об'єкта. З можливостями тендера-корпорацією «Укрбуд» та ВАТ «Чернігівбуд», — укладено контракт і розроблено робочу програму здійснення будівництва, якою передбачено, за умов реальної експлуатації у 2002 році. Вар-